

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

33. TÝDEN (14.8.2023)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Druhá pestrost škůdců na polích postupně ubývá, kopíruje nepříznivý trend v početnosti ostatního hmyzu. V teplotách přes 25 °C se obnoví přilet dřepčků a urychlí vývoj i migrace molic. Účinnost pyretroidů se za vyšších teplot snižuje, brzké ranní aplikace fungují lépe. Mimo dřepčků a molic hrozí překročení prahu škodlivosti u třásněnek, ostatní škůdci mají pouze lokální význam. Početnost zápředníčků zůstává nízká, na málo ošetřovaných porostech mohou škodit housenky bělásků. Odchyty osenice polní jsou průměrné až podprůměrné, riziko škodlivosti housenek je nízké.

Brukvovitá zelenina - riziková zůstává molice a dřepčici, kterých je stále dostatek. Zápředníčků je málo, ale lokálně se mohou přemnožit. Pokračuje nálet třásněnek, které jsou rizikové hlavně pro zelí. Bělásci jsou regulováni ochranou proti dalším škůdcům.

Ostatní zelenina - nejvýznamnější zůstává třásněnka na cibuli, která stále naletuje do porostů z okolí. Pokračuje nálet osenice polní, početnost je zatím průměrná až podprůměrná, riziko škod je nízké. Vlhká půda může podpořit výskyt a následnou škodlivost pochmurnatky mrkvové.

Rizikové: dřepčici, molice, zápředníček, housenky, třásněnky, mandelinky

Molice vlašovičnicková

- na většině sledovaných lokalit se daří držet pod prahem škodlivosti, počasí je příznivé, při zanedbání ochrany se může rychle přemnožit. Hlavním zdrojem jsou molice ze zelenin, napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni.

Monitoring - dospělci a vajíčka na spodní straně listů, při masovém přeletu jsou dospělci všude v krajině. Nezaměňovat s molicí skleníkovou (je menší a bez tmavých skvrn na křídlech), škodí ve sklenících, ale na polích se téměř nevyskytuje.

Ochrana - v závislosti na početnosti dospělců. U molice je důležité ošetřit co největší plochu spodní části listů, nekvalitní ošetření (např. nevhodné trysky s velkými kapkami) rozhoduje o odlišnostech v napadení sousedících porostů různých pěstitelů.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- v současných vysokých teplotách se obnoví přilet do porostů, který může být místy velmi silný. Vyšší škodlivost lze očekávat cca do konce srpna, kdy se přesunou postupně na výdrol řepky a vysetou hořčici.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Za vysokých teplot je nižší účinnost přípravků, mechanickou bariérou je zakrytí sítěmi. K naředění početnosti lze použít lapací rostliny, ale nesmí být napadeny molicí. Ponechání výdrolu řepky a výsev hořčice (meziploidy) na pozemcích, kde se nepěstuje brukvovitá zelenina, odláká část dospělců od porostů zelenin.

Zápředníček polní

- početnost dospělců i housenek zůstává nízká, ale lokálně může dojít k přemnožení.

Monitoring - zelené housenky na spodní straně listů, mají tvar brousku (nejširší uprostřed). Při silném výskytu poletují dospělci v porostu. V letošním roce přetrvává z neznámých důvodů podprůměrná účinnost feromonových lapáků (početnost neodpovídá pozorovaným dospělcům v porostech ani poškození rostlin).

Ochrana - provádí se proti nejmladším housenkám.

Osenice polní

- odchty ve feromonových lapácích jsou průměrné až podprůměrné, riziko škodlivosti je nízké, ale přesto může dojít k lokálnímu poškození na části pozemku. Kde pravidelně škodí, je třeba monitorovat výskyt housenek.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky ukryté na spodní části rostlin nebo v půdě.

Ochrana - proti mladým housenkám krátce po vylihnutí, starší housenky ukryté v půdě, kam se účinná látka nedostane.

Housenky mûr

- může škodit více druhů, na sledovaných lokalitách se vyskytují vzácně.

Monitoring - vajíčka na spodní straně listů i dalších částech rostlin, jednotlivě či v početných snůškách. Housenky nejčastěji na listech. Početnost dospělců vybraných druhů lze zjistit ze sítě světelných lapáků ÚKZÚZ.

Ochrana - ošetřuje se proti mladým housenkám krátce po vylihnutí.

Mšice zelná

- výskyt je nízký, na většině ploch pod prahem pozorovatelnosti.

Monitoring - okřídlení i bezkřídlí jedinci na spodní straně listů nebo ukryté v hlávkách.

Ochrana - většinou regulovány ochranou proti dalším škůdcům, částečně i užitečnými organismy. Mšice ukryté v hlávkách kontaktní přípravky nezasáhnou.

trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částečky půdy/písku.

Ochrana - na cibuli při začínajícím poškození listů sáním, u zelí zabránit vniknutí do hlávek, kde jsou před účinky přípravků chráněny. Ochrana cílena na další druhy škůdců brukvovité zeleniny většinou reguluje i třásněnku.

Třásněnky

- početnost v cibuli už jen na některých pozemcích vysoká, v závislosti na ochraně. Stále přilétají noví jedinci, kteří mohou pronikat do hlávek zelí, kde se v místě sání tvoří nádorky.

Monitoring - tmaví i světlí dospělci a nymfy jsou ukryti mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. V místě sání tmavé kupičky

Mandelinka bramborová

- sledování ukončeno, škodit může po celé letní období.

Užitečné organismy

- s úbytkem škůdců je v porostech minimum užitečných organismů. V některých porostech jsou početnější parazitoidi západníčků z rodu *Diadegma* i přesto, že housenek je minimum.

Přibývá bělásků, v málo ošetřovaných porostech proti jiným škůdcům mohou housenky poškodit hlávky zelí, kapusty apod.

Molic je stále dostatek, přibývají, ale zatím se je na sledovaných plochách daří přiměřeně redukovat

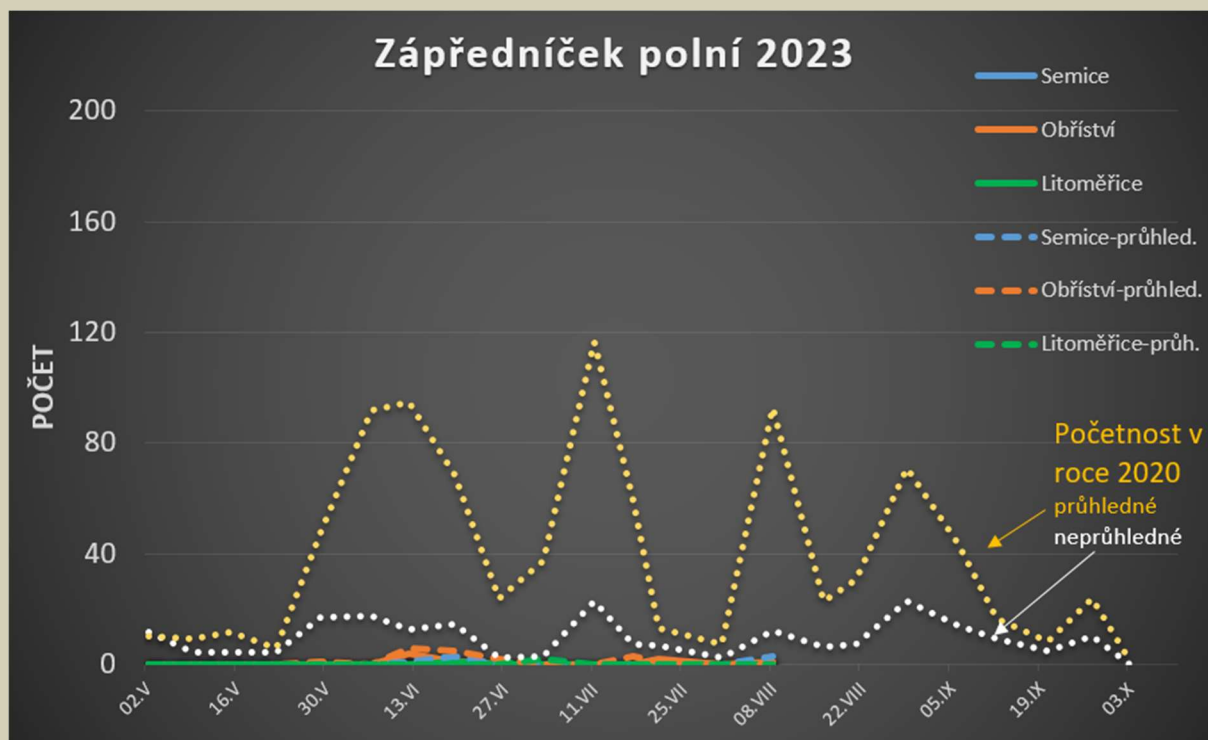
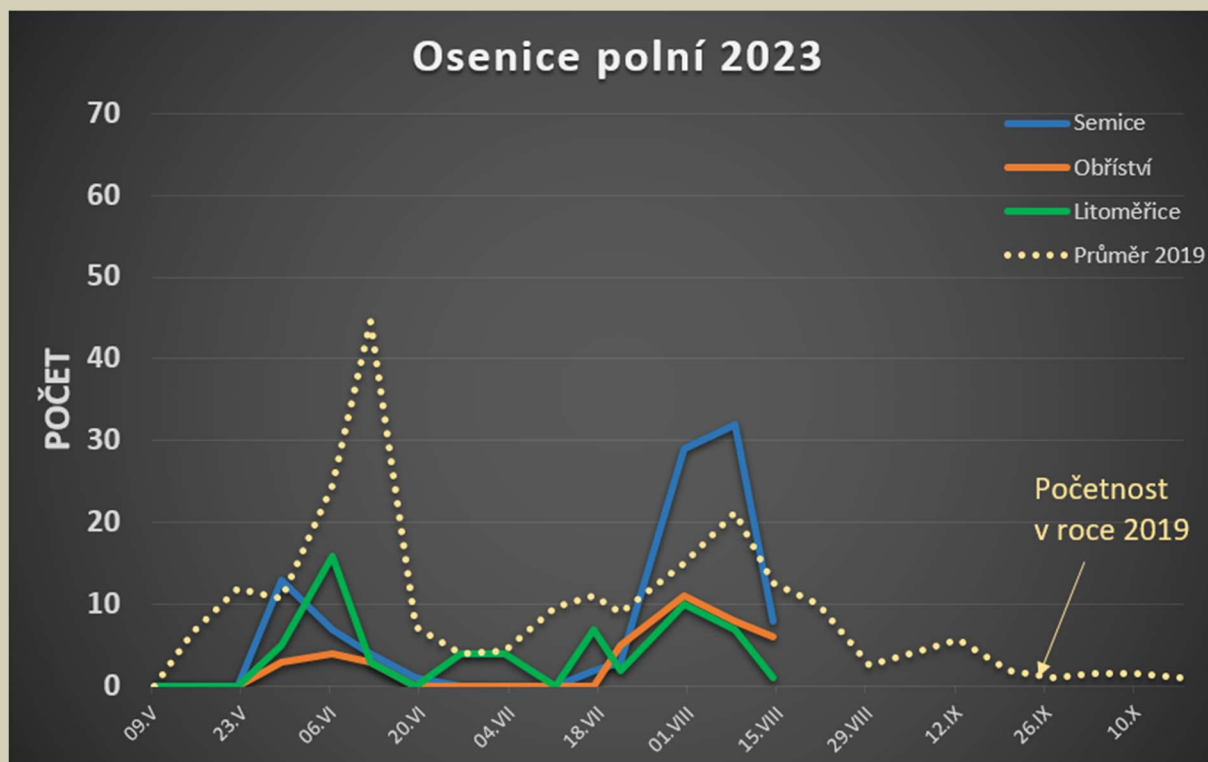
Pokračuje nálet dřepčíků rodu *Phyllotreta*, kteří spolu s molicemi patří v současnosti mezi nejvýznamnější škůdce brukvovité zeleniny

Odchyt **osenice polní** a **zápředníčka** do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - létá 2. generace, početnost nízká, již se mohou vyskytnout housenky

Zápředníček - dospělci i housenky na sledovaných lokalitách pod prahem škodlivosti, v letošním roce do lapáků z neznámého důvodu téměř nelétají (odchyty neodpovídají výskytu)

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2023

- tečkovaně - průměrný odchyt v roce 2021 (průměr ze všech 3 lokalit)
- začátek letu 2. generace

